

ikke ere befriede. For at ikke saadanne Tilfælde skulde indtræffe, som kunde oprøre den menneskelige Følelse, derfor fandtes det nødvendigt, at der blev optaget den Bestemmelse, som her foreligger. Men jeg troer ikke, at jeg vilde kunde have dristet mig til at contrasignere en Anordning, der var gaaet et saadant Skridt videre, som det, der her er foreslaaet. Jeg vilde have anseet det for i høieste Grad betænkeligt, at gjøre en saadan Forandring i de allerede bestaaende Contractsforhold, hvortil der ikke forelaae nogen aabenbar Nødvendighed. Naar derimod Talen bliver om Fremtiden, hvorledes Contracter i Fremtiden burde affattes, saa er det ganske vist, at som Lovgiveren hidtil har troet at burde i mange Henseender blande sig ind i Forholdet mellem Bortfæstere og dem, der fæste Jorbeieendomme bort paa Landet, saa kunde det være, at man i dette Tilfælde kunde finde tilstrækkelig Grund for Lovgiveren til at ordne dette Forhold, og ihvorvel det vistnok ikke kan ansees hensigtsmæssigt, at man griber ind i flere Forhold ved Lovgivningen, eller at man ordner flere Forhold ved Lov, end der er nødvendigt, for at sikke en tilstrækkelig hensigtsmæssig Benyttelse af de Fæsternes i Brug overladte Eiendomme, saa kunde der dog være forskjellig Mening, om ikke netop denne Maade at gribe ind i det fremtidige Contractsforhold paa, var hensigtsmæssig eller ikke. Jeg tillader mig imidlertid at troe, at det sidste er Tilfældet, at det ikke er hensigtsmæssigt at gaae ind paa det her omhandlede Endringsforslag. Jeg troer, at dette meget let vil føre til at Godseierne, — og mange ere mig bekendte, som tage sig denne Skik tilfølgende — at Godseierne, som hidtil sædvanligt have bortfæstet saagodtsom alle Huse, ville finde sig næsten nødsagede til for Fremtiden at leie dem bort, og overlade Huusmændenes Huse paa saa løse Betingelser, at Huusmændene, naar de ikke opfyldte saadanne Betingelser, som Godseierne fandt tjenlige for Godssets Lary, saa vilde blive udsagte. Thi det kan man aldrig forbyde en Godseier, at udleie Leieren fra Huset, og Leieren er saaledes altid nødsaget til at rette sig efter Godseierens Ønske, fordi hans Besiddelsesret er saameget løsere, saa at han

maa befrygte at blive udsagt af Husets Besiddelse af Eieren, uden at der foreligger saadanne Grunde, som ere nødvendige for at udleie Fæstere. Jeg troer derfor, at den gode Skik, der har fundet Sted paa mangfoldige Steder, og maaskee paa de allerfleste af de større Godser i næsten fuldstændigt Omfang, let kan blive forandret ved nærværende Forslag, dersom det fik Majoritet, og det er derfor i Huusmændenes egen Interesse, i de Mænds egen Interesse, som ere nødsagede til paa denne Maade at skaffe sig Huusly, at jeg tillader mig at troe, at det ikke er ønskeligt, at dette Forslag gaaer igjennem.

**Solberg:** Med Hensyn til hvad der er ytret af den ærede 2den Landssthingsmand for 7de Valgfreds (Nyholm), skal jeg tillade mig at bemærke, at det vistnok vilde være meget sørgeligt, om vi, for at skaffe Huusfæstere den Ret, at maatte indtage Jnderstier, derved skulde bevirke, at de kom i en mindre heldig Stilling, saaat de istedetfor Fæstere for Fremtiden vilde blive Leiere. Men jeg maa tillade mig videre at bemærke, at det allerede længe har været saa, at adskillige Godseiere desuagtet have ophørt med at fæste deres Huse bort, og dersom den Betragtning, at disse Fæstere kunne tage Indsiddere tilhuse, dersom denne Betragtning afholder en Godseier fra at fæste sit Huus bort, kan den Betragtning, at han nu ogsaa kan tage sin Familie ind til sig, ogsaa afholde Godseieren fra at fæste det bort; thi han har langt mere Magt over Leieren end over Fæstere. Jeg maa ogsaa bemærke, at det i Regelen er fordeelagtigere for Godseieren at fæste Huse bort end at leie dem bort. Med Hensyn til, hvad der er sagt af den ærede 4de Landssthingsmand for 6te Valgfreds (Skoleforstander Sørensen), skal jeg blot tillade mig at tilføje, at det vist er saare rigtigt og saare sandt, at der paa Grund af, at Fæstere ikke have Ret til at tage Indsiddere, falder et ganske overordentligt Tryk paa de enkelte Communer, hvor Selveieendom er almindelig, og som tilfældigviis er kommen til at ligge imellem forskjellige Godser. Dette Tryk kan blive ganske overordentligt, og derved som nu, som undertiden er Tilfældet, der i saadanne Selveierfogne er Dverdrej eller enkelte